

Ochrana. Kriticky ohrozený druh (Maglocký Biológia, Bratislava 38: 834, 1983). V súčasnosti patrí možno do kategórie nezvestných druhov.

Aphanes arvensis L.

Drobnobyľ roľná

lc.: Tab. 8, fig. 2, p. 93

Aphanes arvensis L. Sp. Pl. ed. 1, p. 123, 1753.

Syn.: *Alchemilla arvensis* (L.) Scop. – *A. aphanes* Leers – *Aphanes vulgaris* Schur

Rastlina tmavozelená alebo sivozelená, statnejšia. Byľ 3–30 cm vysoká, 1–1,5 mm hrubá, roztrúsene pritlačene až priamo odstavajúco chlpatá, články 4–22 mm dlhé. Listy 4–8(–20) mm veľké, aspoň dolné zreteľne (až 2–8 mm) stopkaté. Prílistky 3–5(–7) mm dlhé, do 1/4–2/5 delené, so 4–6 úkrojками, 1–2-krát dlhšími ako širokými; úkrojky spravidla trojuholníkovité, od bázy k vrcholu rovnomerne zúžené, zriedkavo vajcovito podlhovasté a tupé; v čase plodu úkrojky nezakrývajú zrelé hypantiá. Kvety 1,4–2,2 mm dlhé, husto odstavajúco štetinaté, štetiny 0,3–0,6 mm dlhé. Hypantium vajcovité až elipsovité, v zrelosti 1,9–2,7 mm dlhé, pod kališnými zubmi krčiazkovite zúžené, medzi 8 vyčnievajúcimi žilkami preliačené. Kališteľ spravidla taký dlhý ako 1/4 kališných zubov, niekedy chýba. Kališné zuby 0,4–0,7 mm dlhé, také dlhé ako 1/4–1/2 hypantia, priame alebo rozostúpené. Nažky 1,2–1,4 mm dlhé, hnedasté.

Chromozómy: $2n = 48$, okr. 5, Devín (Murín et Feráková in Májovský, J., Murín, A. et al. Karyotax. Prehľ. Fl. Slovenska p. 130, 1987).

Biológia, ekológia, fytoecológia. Terofyt. Kvitnutie apríl–október. Oproti predchádzajúcemu druhu je indiferentnejší k ekologickým podmienkam. Rastie na poliach, úhoroch, degradovaných pasienkoch, vzácnejšie na rumoviskách, na čerstvých, výživných, na vápnik chudobných, mierne kyslých, málo humózných, piesčitých alebo hlinitých pôdach. Je význačným druhom spoločenstiev zväzu *Aphanion arvensis*, zahŕňajúceho burinové spoločenstvá vyskytujúce sa prevažne na silikátových podložiach, od nížin do submontánneho stupňa. Maximum: 766 m n. m., okr. 27a, vrch Kosák nad Vlárkou (Sillinger 1927 PRC).

Rozšírenie na Slovensku. Mapa 49. Tento druh väčšou mierou svojho rozšírenia v strednej Európe patrí k archeofytom, čo platí aj pre územie Slovenska. Jeho rozšírenie v strednej Európe má výraznú subatlantickú tendenciu a areál druhu sa vyhyba kontinentálnej časti Európy. Lokality na východnom Slovensku ležia v tesnej blízkosti východnej hranice jeho areálu, v Európe prebiehajúcej západnou Ukrajinou a južným Poľskom. Výskyt na území Slovenska je roztrúsený a množstvo lokalít je staršieho dáta. Väčší počet lokalít je známy zo západnejších oblastí